

О. Б. Пугаченко, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри аудиту та оподаткування
Центральноукраїнський національний технічний університет, м. Кропивницький, Україна

КРИТЕРІЙ ВИЗНАЧЕННЯ ПІДПРИЄМСТВ ДЛЯ ЦІЛЕЙ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА АУДИТУ

Ключові слова: бухгалтерський облік, аудит, критерії, мікропідприємство, мале підприємство, середнє підприємство, велике підприємство.

Нині в Україні відбувається процес удосконалення існуючого порядку віднесення підприємств до окремих категорій для цілей бухгалтерського обліку та аудиту. У чинних редакціях Законів України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» та «Про аудиторську діяльність» поділу підприємств на окремі їх категорії, з урахуванням різних критеріїв, не передбачено. Проте проекти вказаних законодавчих актів надають власне трактування видів підприємств.

Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень) було внесено 16.06.2017 р. № 4646-д [1]. Основні етапи проходження цього законопроекту такі: 05.10.2017 р. – Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень)» прийнято; 12.10.2017 р. – Закон підписано Головою Верховної Ради України; 13.10.2017 р. – Закон направлено на підпис Президенту [2]; станом на 25.10.2017 р. – у діючу редакцію на офіційному веб-сайті Верховної Ради України змін не внесено. У самому законопроекті вказано, що він набирає чинності з 1 січня 2018 року, крім окремих абзаців, які набирають чинності з 1 січня 2019 року. У статтю 2 включено частину другу, яка передбачає, що підприємства (крім бюджетних установ) можуть належати до мікропідприємств, малих, середніх або великих підприємств.

Проект Закону України «Про аудиторську діяльність», який вноситься народними депутатами О. В. Кіршом, О. В. Кужель, В. В. Галасюком (доопрацьований реєстр № 2534), визначення «мале підприємство», «середнє підприємство» та «велике підприємство» пропонує вживати у значенні, наведеному в Законі України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [3].

У Проекті Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 6016 [4], який вноситься Кабінетом Міністрів України, а автором законодавчої ініціативи виступає В. Б. Гройсман, передбачено класифікацію підприємств за категоріями: «малі», «середні», «великі».

Узагальнена інформація про критерії визначення підприємств для цілей бухгалтерського обліку та аудиту представлена у таблиці.

Таблиця 1

Критерії визначення підприємств для цілей бухгалтерського обліку та аудиту

Вид *	Закон про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень) № 4646-д			Проект Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 6016		
	балансова вартість активів	чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	середня кількість працівників	сукупна вартість активів	чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	середня кількість працівників
Мікропідприємство	до 350 тис. євро	до 700 тис. євро	до 10 осіб	Відсутнє визначення		
Мале підприємство	до 4 млн євро	до 8 млн євро	до 50 осіб	до 4 млн євро	до 8 млн євро	до 50 осіб
Середнє підприємство	до 20 млн євро	до 40 млн євро	до 250 осіб	до 20 млн євро	до 40 млн євро	до 250 осіб
Велике підприємство	понад 20 млн євро	понад 40 млн євро	понад 250 осіб	понад 20 млн євро	понад 40 млн євро	понад 250 осіб

* показники на дату складання річної фінансової звітності за рік, що передує звітному, та відповідають щонайменше двом з критеріїв.

Джерело: розроблено автором на основі [1; 4].

Якщо підприємство однієї з наведених категорій за показниками річної фінансової звітності протягом двох років поспіль не відповідає наведеним критеріям, воно відноситься до відповідної категорії підприємств.

Новоутворені підприємства під час визначення відповідності критеріям застосовують показники на дату складання річної фінансової звітності.

У статті 12 Закону про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» передбачено також визначення «підприємства, що контролюють інші підприємства (крім підприємств, що становлять суспільний інтерес)». Вказано, що вони можуть не подавати консолідованої фінансової звітності, якщо разом із контрольованими підприємствами їх показники на дату складання річної фінансової звітності не перевищують двох з таких критеріїв: балансова вартість активів – до 4 мільйонів євро; чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) – до 8 мільйонів євро; середня кількість працівників – до 50 осіб [1].

Для визначення відповідності критеріям, зазначеним в євро, застосовується офіційний курс гривні щодо іноземних валют (середній за період), розрахований на підставі курсів НБУ, що встановлювались для євро протягом відповідного року.

Виходячи з критеріїв визначення видів підприємств, можна стверджувати, що для цілей бухгалтерського обліку й аудиту використовуються подібні характеристики для малих, середніх та великих підприємств. У Проекті Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» № 6016 відсутнє визначення «мікропідприємство». Крім того, для цілей бухгалтерського обліку використовується термін «балансова вартість активів», а для аудиту – «сукупна вартість активів».

Список використаних джерел: 1. *Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» (щодо удосконалення деяких положень) від 16.06.2017 р. № 4646-д.* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62044. 2. *Офіційний веб-портал Верховної Ради України* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62044. 3. *Проект Закону України «Про аудиторську діяльність» (доопрацьований реєстр № 2534)* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc34?id...54644... 4. *Проект Закону України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» від 02.02.2017 р. № 6016* [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH4N400A.html.

УДК 657.6

Н. А. Щербакова, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри аудиту
ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана», м. Київ, Україна

МЕТОДИКА ОЦІНЮВАННЯ АУДИТОРОМ БЕЗПЕРЕРВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ

Ключові слова: оцінка, безперервність, прогноз, методи, прийоми, банкрутство.

Під час виконання завдання з надання впевненості щодо достовірності фінансової звітності суб'єкта господарювання аудитор особливу увагу слід приділити отриманню доказів стосовно наявності у суб'єкта перевірки умов продовжувати власну діяльність, тобто дотримання принципу безперервності діяльності підприємства. Це пов'язано з тим, що однією з найбільш складних для аудитора є ситуація, коли після аудиторської перевірки та висловлення позитивної думки у звіті підприємство раптово зупиняє діяльність з причини ймовірності банкрутства.

Основні положення, рекомендації та аудиторські процедури щодо дій аудитора при аудиторській перевірці фінансових звітів, підготовлених на основі припущення про безперервність діяльності підприємства, визначені у МСА 570 «Безперервність» [1].

Припущення про безперервність діяльності полягає в тому, що суб'єкт господарювання продовжує ведення бізнесу в передбачуваному майбутньому. Якщо це припущення прийнятне, то у фінансовій звітності активи та зобов'язання відображаються виходячи з того, що підприємство зможе реалізувати свої активи та погасити зобов'язання у звичайному ході бізнесу.